

Nieuwe didactiek vwo 2 en 3 Connect College: resultaten van een onderzoek

Prof. dr. Perry den Brok

TU / **e**

Technische Universiteit
Eindhoven
University of Technology

Where innovation starts

Betrokkenen

- **Connect College (opdrachtgever)**
- **Kennisnet (subsidie onderzoek)**
- **Technische Universiteit Eindhoven (opzet, analyse en rapportage onderzoek)**
 - **Uitvoer: drs. Ralf van Griethuijsen (onder begeleiding van ondergetekende)**
- **Fontys Lerarenopleiding Sittard (verzameling gegevens onderzoek)**
 - **Uitvoer: Michelle Jennen (student FLOS)**

De aanleiding: nieuwe didactiek 2 en 3

VWO

- **Meer op maat en individueel gericht werken met leerlingen (persoonlijk leren)**
- **Grotere rol van ICT in het onderwijs**
- **Andere inrichting lesruimtes (muren weg, overlegtafels)**
- **Andere didactische opzet lessen (20 minuten klassikale uitleg, daarna zelfstandig werken en individuele begeleiding)**
- **Keuzewerktijd (extra lestijd of nieuwe vakken)**

Kern van de vernieuwing

- Bevorderen **zelfstandigheid** van de leerlingen (van docentgestuurd naar meer leerlinggestuurd)
- Meer **persoonlijk leren** (meer differentiatie, meer aansluiten bij leefwereld leerlingen)
- Bevorderen van de **inzet van ICT** in het onderwijsleerproces (van meer vervangend naar meer veranderend)

De onderzoeksvragen

- 1. Welke opvattingen (en doelen) hebben leraren, schoolleiding, leerlingen en ouders over het project in 2 en 3 vwo?**
- 2. Welke invulling (gedrag en leeromgeving) geeft de school aan het project in 2 en 3 vwo?**
- 3. Wat zijn de opbrengsten (prestaties, motivatie, maar ook verbeter- en zorgpunten) van het project in 2 en 3 vwo?**

Aanpak/methode

- **Vragenlijst ingevuld door 43 leraren**
- **Vragenlijst ingevuld door 130 leerlingen**
- **Vragenlijst ingevuld door 59 ouders**
- **Observaties van 19 lessen van evenveel leraren (random geselecteerd uit alle deelnemende leraren)**
- **Interviews met 20 leraren en 2 schoolleiders**
- **(Her)analyse van geanonimiseerd bestand met rapportcijfers**

Verwachtingen (vooraf)

- **Leraren verwachten:**
 - *veel meer* zelfstandigheid van leerlingen in de manier van werken, samenwerken; *iets meer* zelfstandigheid in tempo en inhoud bepalen (waar mogelijk);
 - *niet meer* zelfstandigheid in planning en toetsing;
 - *meer* variatie in werkvormen te realiseren, maar *niet* een andere inzet van ICT.
- **De schoolleiding verwacht:**
 - *Meer/andere* inzet van ICT, *meer* zelfstandigheid van leerlingen en *meer* persoonlijk onderwijs, maar ook dat dit meerdere jaren zal duren.

Verwachtingen vooraf (2)

- Ouders zijn het *eens* met de uitgangspunten achter het project, in het bijzonder de meer persoonlijk gerichte insteek van het onderwijs en de inzet van ICT daarbij.
- Aan leerlingen zijn *geen* vragen gesteld over verwachtingen

Invulling nieuwe manier van werken

- **Leraren:**
 - Zeggen ICT vooral in te zetten voor beschikbaar maken van de weekplanners, presentaties, opdrachten en achtergrondmaterialen; ICT wordt (nog) niet gebruikt voor online instructie, interactie, feedback, etc. (Er lijken 2 groepen te zijn: voorlopers en volgers.)
 - Zijn positief over de nieuwe manier van werken, hun begeleiding en het gebruik van ICT door de leerlingen.
 - Willen niet meer keuzewerktijd en zijn kritisch over of leerlingen die zelfstandig goed kunnen invullen.
 - Willen niet meer zelfstandigheid, meer persoonlijke benadering en meer ICT dan nu tijdens project het geval was.

Invulling nieuwe manier van werken

- **Leerlingen:**
 - **Geven aan meer zelfstandig te werken en zijn tevreden over de begeleiding.**
 - **Gebruiken ICT vooral voor de weekplanner en voor het zoeken naar informatie voor opdrachten.**
 - **Vinden dat er te weinig keuze is binnen de keuzewerktijd en zouden graag meer keuzewerktijd hebben, en meer ruimte om zelf keuzes te maken.**
 - **Zijn tevreden over de huidige mate van ICT inzet en willen niet direct meer inzet van ICT.**

Invulling nieuwe manier van werken

- **Ouders:**
 - **Zijn tevreden over de huidige mate van zelfstandigheid en keuzewerktijd binnen de nieuwe aanpak.**
 - **Ervaren dat hun kinderen tevreden zijn over de nieuwe manier van werken.**
 - **Vinden de inzet van ICT belangrijk, maar ook voldoende op het huidige niveau.**
 - **Willen niet dat er nog meer keuzewerktijd komt.**
 - **Vragen zich af of leerlingen door de weekplanners wel beter leren plannen.**

Invulling nieuwe manier van werken

- **Schoolleiding:**
 - Vindt dat er door leerlingen en leraren hard is gewerkt om de nieuwe manier van werken te realiseren.
 - Ervaren dat na enkele praktische problemen bij de opstart het onderwijs soepel en naar tevredenheid verloopt.
 - Zouden in de toekomst nog meer flexibiliteit in het onderwijs willen voor leerlingen en de inzet van ICT daarbij om dit te realiseren, maar geven aan dat dit meer lange termijn doel is.

Observaties

- **Observaties bevestigen de indruk van de vragenlijsten en interviews.**
- **Docenten geven onderwijs zoals bedoeld is in de nieuwe didactiek (bv. max 20 minuten klassikaal).**
- **ICT wordt vooral ingezet als presentatiemiddel.**
- **Leerlingen werken zichtbaar zelfstandig, waarbij ze zelf meer bepalen hoe en met wie ze werken. Docenten hebben daarbij een meer begeleidende rol.**

Opbrengsten

- **Prestaties van projectleerlingen zijn stabiel (of zelfs licht stijgend) ten opzichte van voorgaande 2 en 3 vwo groepen.**
- **Leerlingen vinden het onderwijs leuker, meer gevarieerd en beter bij hen als persoon aansluiten.**
- **Docenten vinden leerlingen meer gemotiveerd, actiever en zelfstandiger.**

Opbrengsten

- **Zorgpunten van docenten:**
 - Duurt langer leerlingen te leren kennen.
 - Minder zicht op of huiswerk wordt gemaakt.
 - Minder tijd voor klassikale discussies.
 - Leerlingen stellen soms geen vragen, terwijl ze wel hulp nodig hebben.
 - Kiezen leerlingen de vakken/onderwerpen die ze nodig hebben?
 - Lokalen en ICT niet altijd geschikt, technische problemen kunnen vertragend werken.
 - Meer communicatie tussen leraren en met ouders, maar dit is ook erg intensief.

Aanbevelingen

- **Zet naast variatie in werkvormen meer in op persoonlijk leren (met name gericht op leerstijl en interesse), organiseer workshops voor docenten ter ondersteuning.**
- **Voer inhoudelijke discussie met leerlingen, personeel en ouders over wat persoonlijk leren wel/niet omvat: mensen geven het nu verschillende betekenissen.**
- **Zorg voor activiteiten aan het begin van het jaar waarin leraren en leerlingen elkaar sneller leren kennen.**

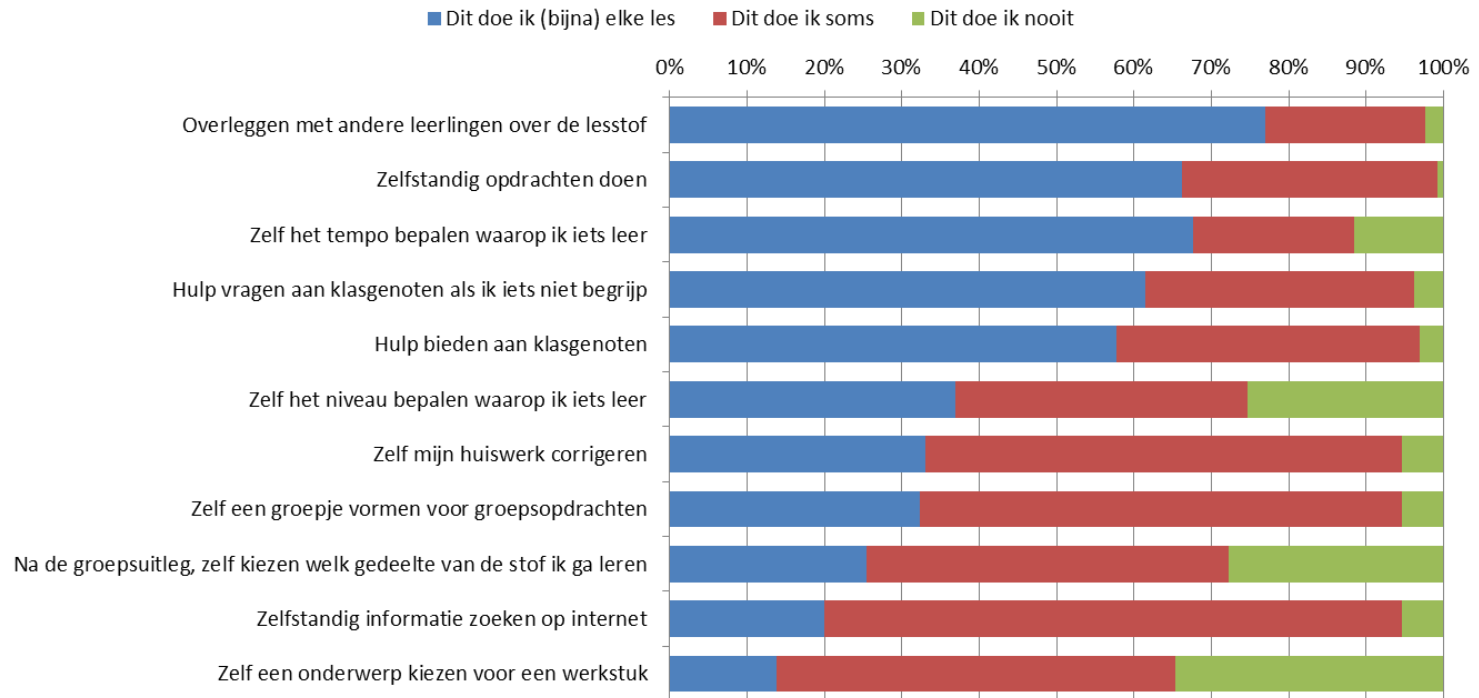
Aanbevelingen

- **Zorg voor randvoorwaarden die de inzet van ICT ondersteunen, zoals voldoende beschikbare computers. Overweeg leerlingen meer te trainen in ICT gebruik.**
- **De mogelijkheden om ICT in te zetten voor het monitoring (volgen) van leerlingen en interactie en feedback blijven onderbenut.**
- **Blijf het project de komende jaren volgen, gebruik daarvoor de onderzoeksinstrumenten. Zet ze eventueel in in het kader van zelfevaluatie en/of onderlinge coaching en begeleiding van docenten.**

Bijlagen

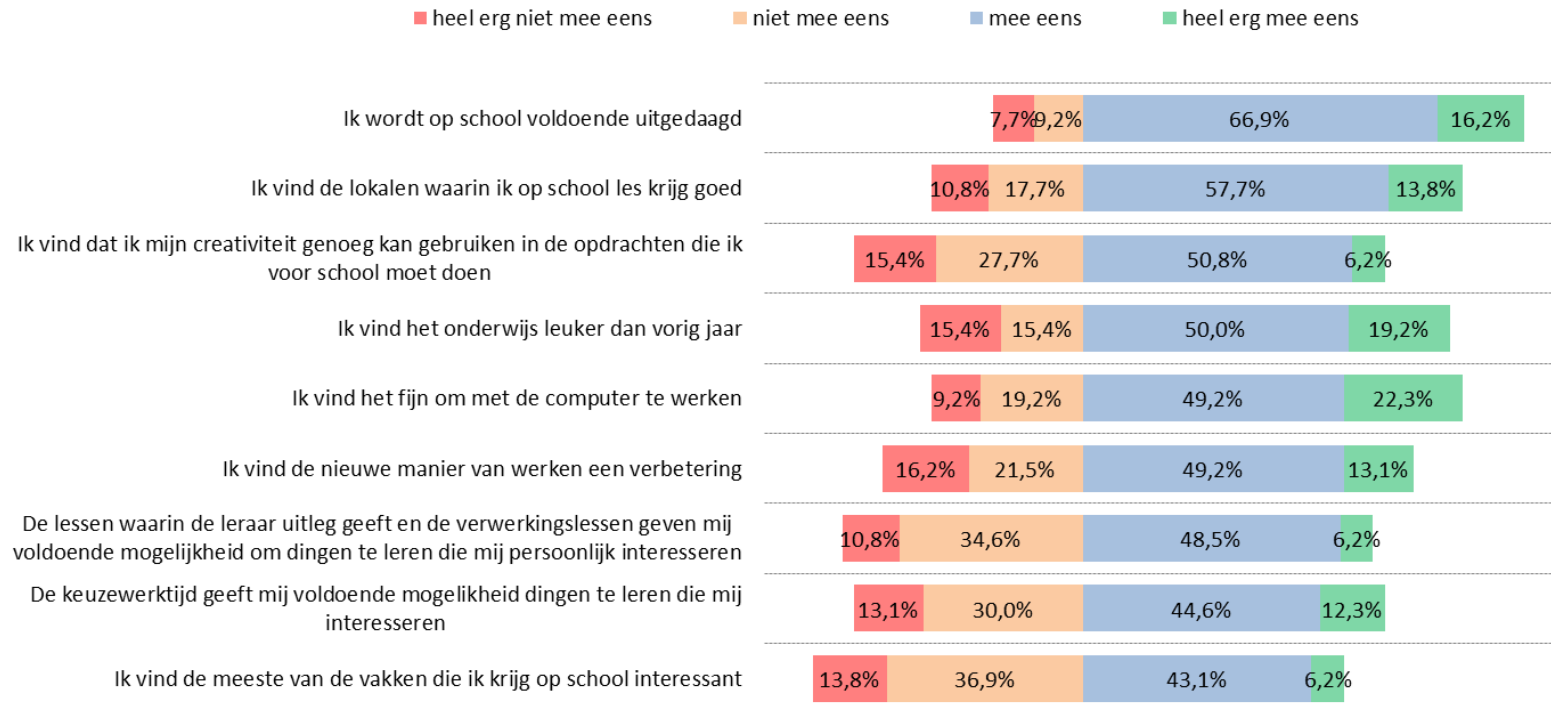
Leerlingen

Wat doe ik tijdens de les?

Leerlingen

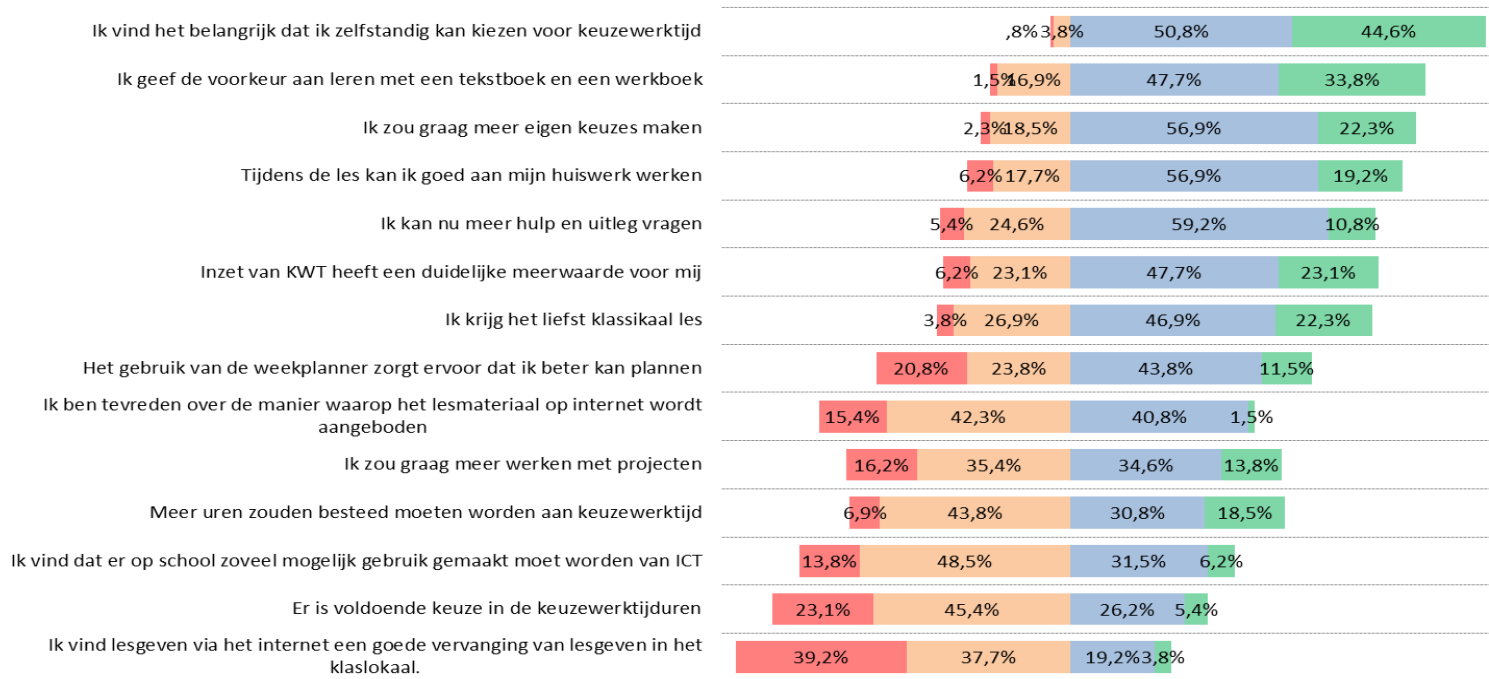
Meningen van leerlingen

Leerlingen

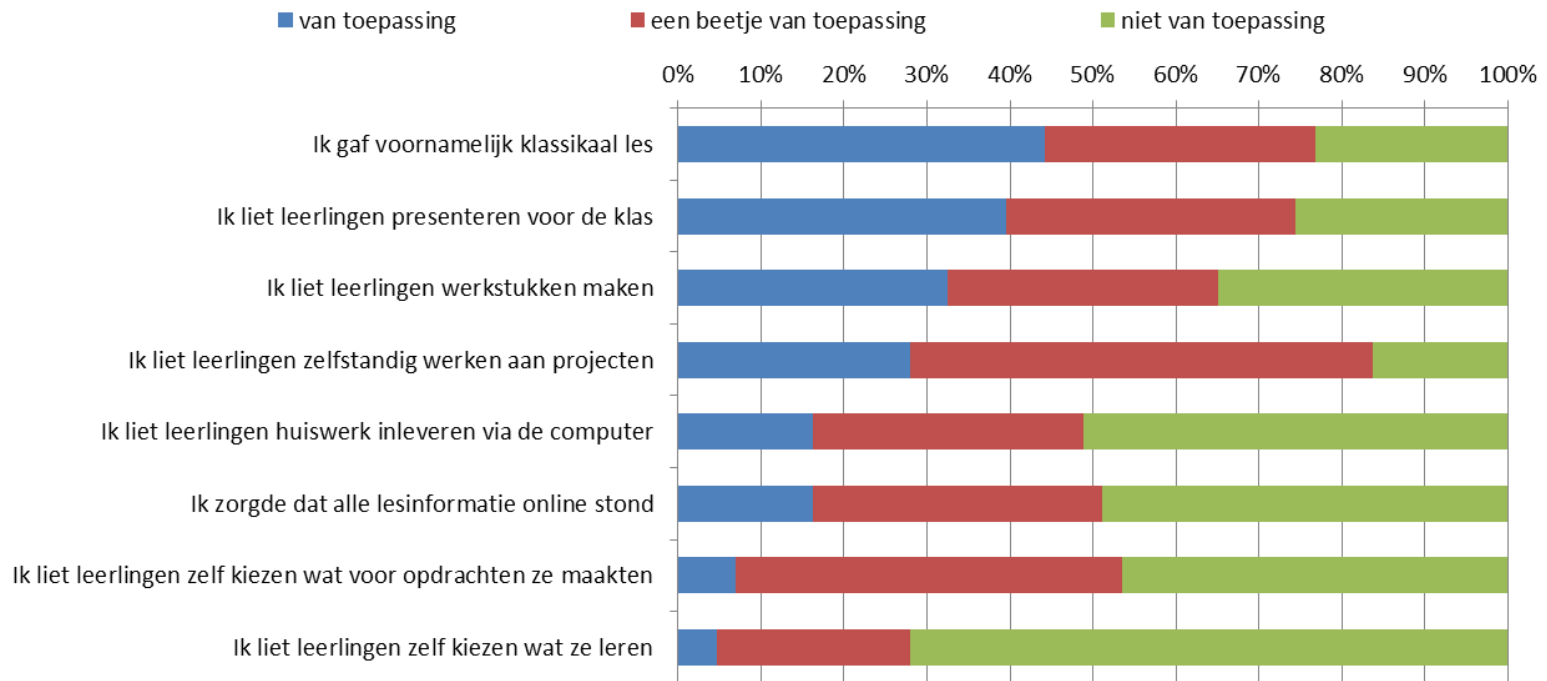
Meningen over lesgeven

■ heel erg niet mee eens ■ niet mee eens ■ mee eens ■ heel erg mee eens

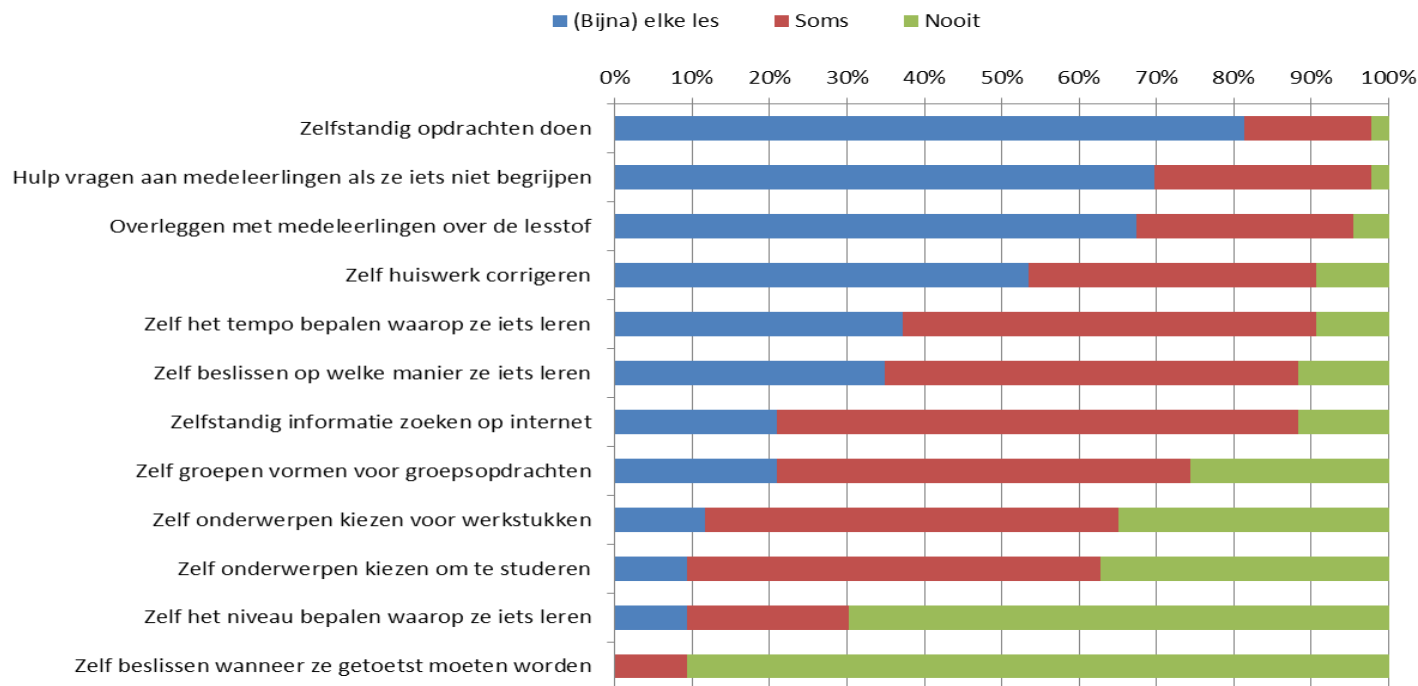
Leraren

Op welke manier gaf u vorig jaar les

Leraren

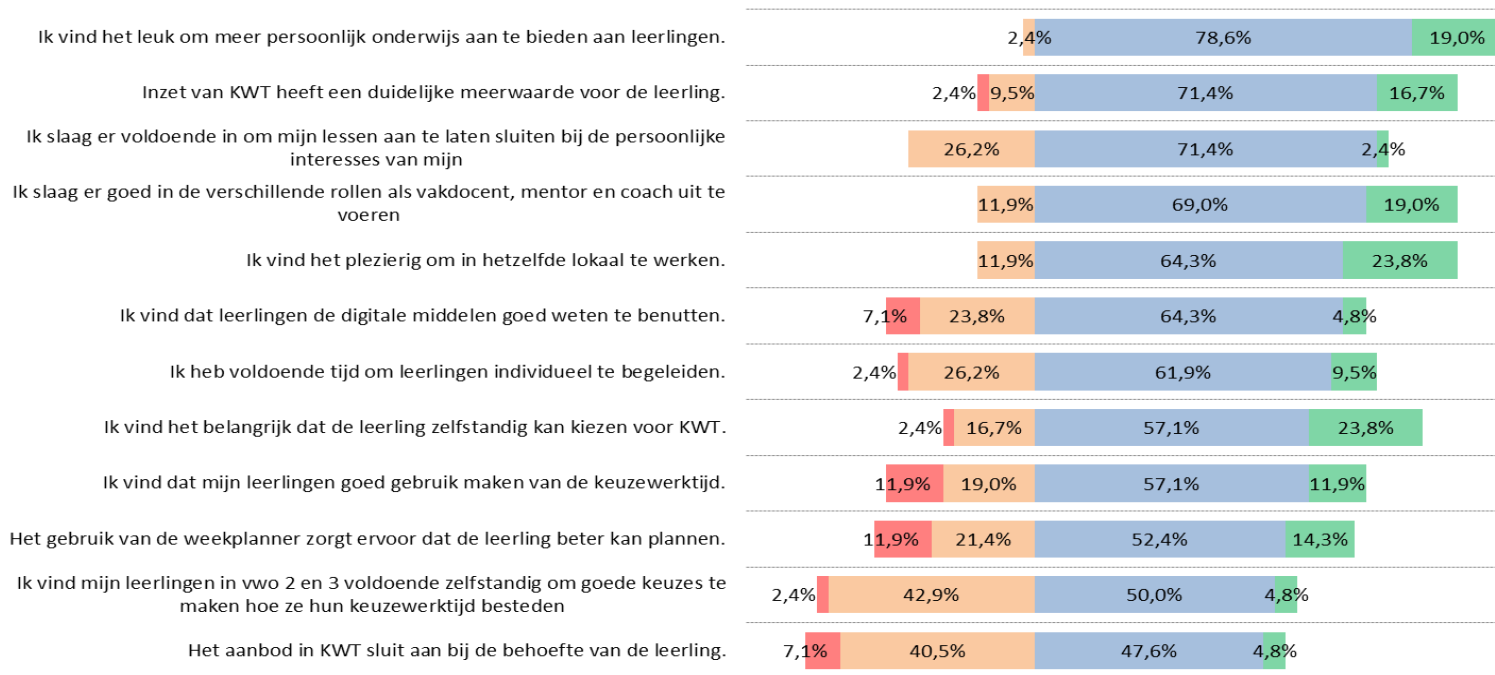
Wat verwacht u van uw leerlingen?

Leraren

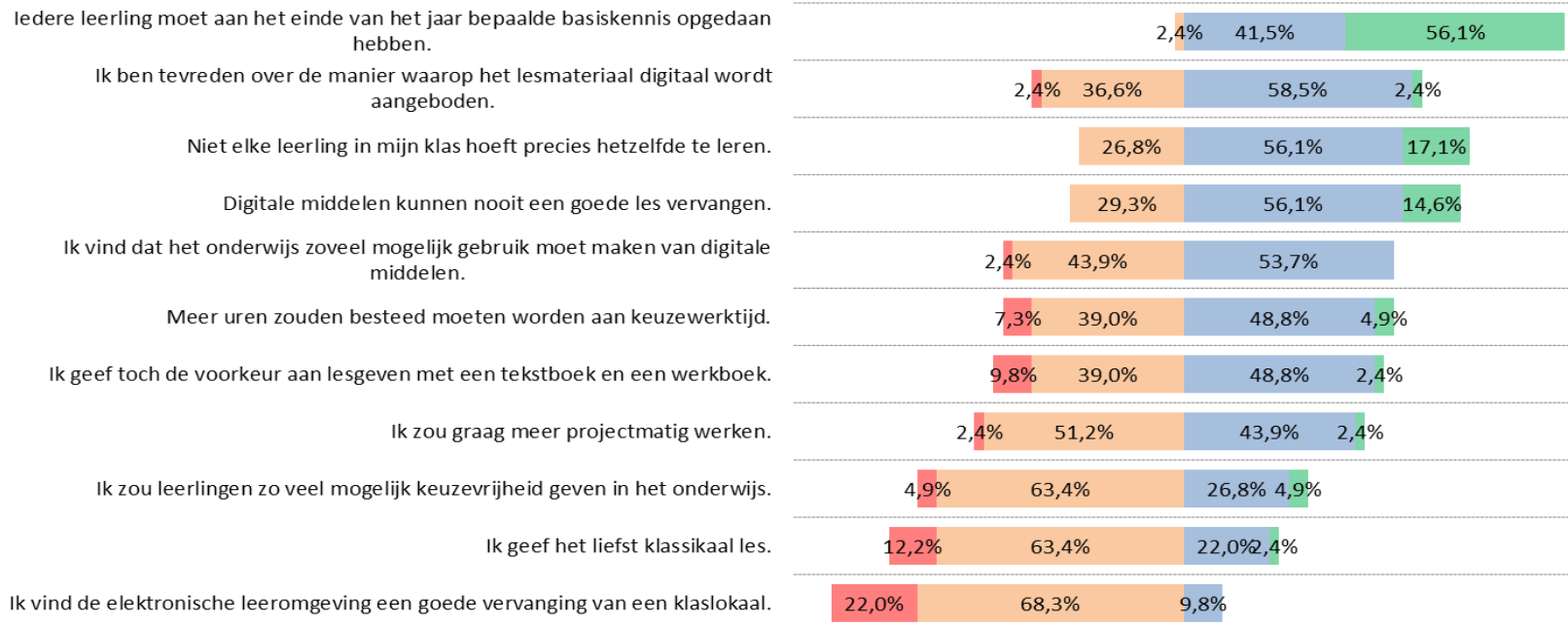
Ervaringen met nieuwe didactiek

■ heel erg niet mee eens ■ niet mee eens ■ mee eens ■ heel erg mee eens

Meningen over lesgeven

■ heel erg niet mee eens ■ niet mee eens ■ mee eens ■ heel erg mee eens

Ouders

Meningen van ouders

■ heel erg niet mee eens ■ niet mee eens ■ mee eens ■ heel erg mee eens

